

Шифр «охорона здоров'я»

**ВПЛИВ АКТІВ ВСЕСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА
ПРАВОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ**

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ЗНАЧЕННЯ АКТИВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ.....	8
1.1. Акти міжнародних організацій у сучасному правовому механізмі.....	8
1.2 Вплив актив міжнародних організацій на національні правові системи	9
РОЗДІЛ II. ВСЕСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ГОЛОВНА МІЖНАРОДНА УСТАНОВА У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УСІХ КРАЇН СВІТУ	12
РОЗДІЛ III. ВПЛИВ АКТИВ ВООЗ НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ.....	17
3.1 Характеристика актив ВООЗ як джерела права.....	17
3.2 Вплив актив Всесвітньої організації охорони здоров'я на українське законодавство	18
3.3 Відображення м'якого права ВООЗ в українському законодавстві	19
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ.....	28

ВСТУП

Головний скарб життя - це не землі, які ти завоював, не багатство, яке ти маєш у своїх скринях ... Головний скарб життя - це здоров'я, і щоб його зберегти, потрібно багато знати. (Авіценна)

На сьогоднішній час досягнення науково-технічного прогресу докорінно змінюють життя людей. Зворотною стороною цього процесу є забруднення навколишнього середовища, мутація вірусів та інфекцій, що призводить до поширення їх нових типів, більш стійких і небезпечних для людей, що залежить від рівня розвитку країн. Ці та інші проблеми мають великий вплив на здоров'я населення Землі.

Задоволення найвищого досяжного рівня здоров'я є одним із основних прав кожної людини без різниці між расою, віросповіданням, політичним поглядом, економічним чи соціальним станом. Таким чином, політика у сфері охорони здоров'я кожної країни - це один з головних напрямків державної політики, який має на меті забезпечити охорону здоров'я кожному. Однак хвороби не знають національних і територіальних кордонів, і незалежно від того, де ти живеш і яка твоя національність - анатомія людини однакова, а процес лікування такий же для українців, канадців, китайців і т.д. Ось чому, міжнародна співпраця настільки ж важлива, як і добре сформована національна політика в галузі охорони здоров'я, а покращення здоров'я на глобальному рівні – є провідним інтересом кожної країни.

Найважливішим міжнародним суб'єктом охорони здоров'я є Всесвітня організація охорони здоров'я - спеціалізоване агентство ООН, яке займається глобальними проблемами охорони здоров'я. ВООЗ є найбільшим науково-дослідним центром у галузі охорони здоров'я, який співпрацює з науковцями у всьому світі. Також ВООЗ здійснює нагляд за найважливішими глобальними документами в галузі охорони здоров'я (Рамкова конвенція ВООЗ про боротьбу з тютюновими виробами, Паризька хартія проти раку, Міжнародні медико-санітарні правила, тощо), публікує рекомендації та вказівки, що орієнтують держави в їхній політиці.

Актуальність теми. На даний момент в Україні активно проходить процес реформації системи охорони здоров'я на всіх рівнях. Для такого масштабного перетворення системи потрібно не лише аналізувати помилки попередників, але й використовувати світовий досвід. ВООЗ – є сховищем аналітики такого досвіду.

Подальший вплив ВООЗ на українську систему охорони здоров'я є беззаперечним, оскільки рекомендації Організації будуть цінним джерелом інформації для побудови маршруту до досягнення основної мети будь-якої системи охорони здоров'я – досягнення можливого найвищого рівня здоров'я усього населення. Основою для побудови будь-якої політики у публічній сфері є законодавство. Відповідно, ВООЗ активно впливатиме на законодавство України у цій сфері.

Хоча Україна стала членом Організації ще у 1948 році, активна співпраця розпочалась лише після здобуття незалежності. Відповідно за 28 років ВООЗ не могла не залишити сліду в українському законодавстві.

Метою даного дослідження є визначення впливу актів Всесвітньої організації охорони здоров'я (зокрема актів м'якого права) на законодавство України.

Завданнями роботи є:

- Визначити роль актів міжнародних організацій у сучасному правовому механізмі;
- З'ясувати вплив актів міжнародних організацій на національні правові системи;
- Визначити роль Всесвітньої організації охорони здоров'я як головної міжнародної установи у сфері забезпечення охорони здоров'я населенню усіх країн світу;
- Надати характеристику актам ВООЗ як джерелу права;
- Дослідити вплив актів ВООЗ на українське законодавство
- Проаналізувати застосування м'якого права ВООЗ в українському законодавстві.

Предметом дослідження є вплив актів ВООЗ на українське законодавство.

Об'єктом дослідження є з'ясування ролі ВООЗ як спеціалізованої міжнародної організації у сфері охорони здоров'я та її вплив при побудові національних правових систем на національних систем охорони здоров'я.

Під час написання наукової роботи використовувались *праці* Бекстера Р., Лобель О., Морозова Г., Циганкової Т., Черненко З. та інших.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що в ній вперше досліджується вплив актів ВООЗ на формування норм національного законодавства, а також робиться теоретичний аналіз м'якого права ВООЗ та його вплив на побудову національної правової системи.

Методологія:

Під час дослідження використовувались загально-науковий метод, також використовувались такі теоретичні методи, як узагальнення (теоретична інформація про міжнародні організації та їхні акти), аналізу (визначення структури ВООЗ та її функцій), порівняльний метод (для порівняння актів ВООЗ та відповідних актів українського законодавства).

Робота складається зі вступу, у якому визначено актуальність теми, вказано предмет дослідження, зроблено аналіз використаної літератури, визначено мету і завдання роботи; Розділу I, в якому визначено основні теоретичні засади розуміння актів міжнародних організацій як джерела права (Підрозділ 1.1) та вплив цих актів на формування національних правових систем (Підрозділ 1.2); Розділу II, в якому надається характеристика Всесвітньої організації охорони здоров'я, її функцій та структурних органів; Розділу III, в якому надається характеристика актів ВООЗ як джерела права (Підрозділ 3.1), з'ясовується вплив актів ВООЗ на українське законодавство (Підрозділ 3.2) та досліджується вплив м'якого права ВООЗ в українських нормативно-правових актах (Підрозділ 3.3). Також в структуру роботи входять Додатки, в яких систематизуються результати дослідження. Робота завершується висновком, в якому зазначаються основні тези, які зазначаються в основному тексті

дослідження. Також в кінці роботи міститься список використаних джерел, в яких зазначено всі матеріали, які використовувались під час написання самої роботи.

РОЗДІЛ І. ЗНАЧЕННЯ АКТІВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ

1.1. Акти міжнародних організацій у сучасному правовому механізмі

На сьогодні в теоретичній літературі немає єдиного визначення міжнародних організацій. Найбільш загальне визначення запропонував Г.І. Морозов: «Міжнародна організація — це стабільна форма міжнародних відносин, що включає, в переважній більшості випадків, контрагентів принаймні з трьох держав і має узгоджені її учасниками цілі, компетенцію діяльності та власні органи, а також інші специфічні організаційні інституції (це може бути статут, процедура, членство, порядок роботи, ухвалення рішень тощо.)»[11, с.21]

Останнім часом активними учасниками міжнародної правотворчості стали міжнародні організації.

Акти міжнародних організацій не були вказані в ст. 38 Статуту Міжнародного суду ООН серед джерел міжнародного права [23]. Однак, зважаючи на роль, яку вони сьогодні відіграють у регулюванні міждержавних відносин, а також відкритий характер переліку джерел, що міститься у ст. 38 Статуту Міжнародного суду ООН, в сучасному міжнародному праві акти міжнародних організацій можна відносити до джерел міжнародного права при їх відповідності певним критеріям (нормативність, юридична обов'язковість, ін.). Акти міжнародних організацій можуть мати різне найменування (резолуція, постанова, рішення, консультативний висновок, рекомендації тощо), яке, як правило, не впливає на їх юридичну силу.

Залежно від правового характеру акти міжнародних організацій можуть бути правотворчими, тобто такими, що мають нормативний характер, встановлюють правила поведінки в міжнародних відносинах і застосовуються для необмеженої кількості випадків, та акти неправотворчі, тобто такі, що не мають нормативний характер. Джерелом міжнародного права може бути визнаний лише правотворчий акт міжнародної організації. [14, с.27]

Саме це вид джерела права сьогодні набуває широкого застосування у правотворчій практиці. Юрист Г. І. Тункін зауважив у своїй книзі «Теорія

міжнародного права», що поряд з договірними і звичаєвим процесами утворення норм міжнародного права в даний час існує метод створення міжнародно-правових норм шляхом прийняття міжнародними організаціями юридично обов'язкових для держав нормативних резолюцій. [13, с.156]

Зазвичай, саме в установчих документах організації зазначається юридична сила її актів. Проте у міжнародному середовищі склалась практика надавати актам, прийнятим міжнародними організаціями, рекомендаційний характер.

Серед актів міжнародних організацій варто виділити такі:

1) внутрішні акти міжнародної організації, які регулюють порядок функціонування цієї організації. До таких відносять резолюції, що встановлюють обов'язкові для органів цієї організації правила (регламенти органів, резолюції про формування бюджету організації і т.д.). Прикладом такого акту можуть бути Фінансові правила Міжнародної гідрографічної організації.

2) акти, які впливають на країн-членів цієї організації та набувають юридичну обов'язковість чинності норм міжнародних договорів і (або) внутрішньодержавного законодавства. Наприклад, Кодекс поведінки щодо забезпечення безпеки і збереження радіоактивних джерел прийнятий МАГАТЕ у 2003.

1.2 Вплив актів міжнародних організацій на національні правові системи

Міжнародні організації відіграють надзвичайно важливу роль не лише на глобальному чи регіональному рівнях, а й мають величезний вплив на розвиток національних правових систем.

Перш, ніж перейти до аналізу практики застосування норм актів міжнародних організацій на національному рівні, варто визначити їхні особливості по відношенню до норм національного законодавства.

Професор права Університету Сан-Дієго, Орлі Лобель, у своїй праці *The Renew Deal: The Fall of Regulation and the Rise of Governance in Contemporary Legal Thought* піднімає тему неактуальності класичного розуміння норм права та стверджує, що на даному етапі розвитку суспільства норми права повинні бути

інноваційними та новітніми. У своїй статті вона представляє ідею нового управління («new governance»), в якому м'які правові засоби замінюють суворі санкції. Цю ідею вона розкриває також і через порівняння норм права, закріплених в актах міжнародних організацій та традиційного права. [5, с. 325]

Схематично, це порівняння можна зобразити так:

	Традиційні право	Норми права, закріплені в актах міжнародних організацій
Природа права	● Централізоване ● Має командно-управлінський характер ● Складний процес внесення змін ● Єдині та узагальнені для усіх правила поведінки	● Децентралізовані ● Мають координаційний характер/ гармонійно поєднуються з іншими нормами ● Гнучкі: їх можна пристосувати до різних умов. ● Різноманітність та спеціалізованість
Суб'єкти права	Держави/публічні органи	● Публічні і приватні суб'єкти ● Органи державної влади різних рівнів ● Децентралізація та принцип субсидіарності
Процес творення	● Статичний ● Одноразовий ● Складний процес внесення змін	● Динамічний ● Експериментальний ● Сприяє інноваціям

Процес застосування норм	• Ієрархія згори-вниз • Формальний	• Горизонтальна співпраця • Неформальний
--------------------------	---	---

Як можна побачити, у нормах актів міжнародних організацій є багато позитивних рис, які активно запозичуються різними країнами у національне законодавство. Тут варто згадати про поняття легітимності. Як зазначають Джонас Толберг та Міхаель Цюрн у своїй роботі *The Legitimacy and Legitimation of International Organizations: Introduction and Framework* «у той час, як держави протягом останніх десятиліть надавали міжнародним організаціям більше політичних повноважень, сподіваючись, що вони можуть допомогти вирішити насувні проблеми та сформувати практику, довгострокова спроможність міжнародних організацій забезпечувати це [вирішувати проблеми та формувати практику] обумовлюється їх легітимність в очах урядів та громадян» [7]. Звідси можна зробити висновок, що чим більше використовуються акти міжнародних організацій у національному законодавстві, тим більш легітимними є самі міжнародні організації.

РОЗДІЛ II. ВСЕСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ГОЛОВНА МІЖНАРОДНА УСТАНОВА У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УСІХ КРАЇН СВІТУ

Політика у сфері охорони здоров'я завжди була однією з найважливіших у кожній країні світу. Проте питання глобальної кооперації стало особливо актуальним після пандемії іспанського грипу (або «іспанки») 1918-1919 років, якою заразилось більше 400 мільйонів людей (>20% людства), з яких 50-100 мільйонів померло. Окрім цього, унаслідок серії спустошливих епідемій холери й висипного тифу, які поширилися по всій Східній Європі та призвели до скорочення населення у той час, в Женеві в 1920 р. була створена Організація охорони здоров'я Ліги Націй – перший міжнародний орган, створений для вирішення глобальних проблем у сфері охорони здоров'я. До цього у світі існували регіональні органи, які діяли у цій сфері, такі як Панамериканське санітарне бюро (1902) та Міжнародне бюро громадської гігієни в Парижі (1903). До 1922 року були створені Комітет охорони здоров'я при Лізі Націй та Департамент здоров'я [14, с.201].

Після Другої світової війни, коли у 1945 році Лігу націй замінила Організація об'єднаних націй, виникла потреба утворення міжнародного органу, який став би правонаступником Організації охорони здоров'я Ліги націй. Того ж року у Сан-Франциско ухвалено рішення щодо створення міжнародної організації з питань охорони здоров'я. У 1946 році Міжнародна конференція охорони здоров'я, яка проходила у Нью-Йорку, схвалила Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), який набув чинності 7 квітня 1948. Статут підписали 61 країна. Як зазначено в ньому, метою організації є досягнення всіма народами можливого найвищого рівня здоров'я [23].

На даний момент у ВООЗ входить 193 країни. Для ефективного функціонування в організації діють *органи*:

- Всесвітня асамблея охорони здоров'я
- Виконавчий комітет
- Секретаріат

Всесвітня асамблея охорони здоров'я є вищим керівним органом ВООЗ, який проводить щорічні сесії, зазвичай у Женеві. Відповідно до Статуту, Асамблея складається з делегатів, які представляють країну-члена організації (ст. 10). Асамблея збирається на чергові щорічні сесії, а у випадку необхідності – на спеціальні сесії (ст. 13). Саме цей орган визначає напрямки діяльності всієї організації, призначає Генерального Директора, розглядає та вивчає доповіді та діяльність Комітету та Гендиректора, створює комітети, наглядає за фінансовою діяльністю Організації та ін. (ст. 18).

Виконавчий комітет складається з 32 членів, які призначаються з числа членів організації. Асамблея вибирає тих членів, яким надається право призначати своїх представників в Комітет. Кожен із цих членів повинен призначати в Комітет представника, кваліфікованого в області охорони здоров'я, якого можуть супроводжувати замісники та радники (ст.24). Члени обираються терміном на 3 роки (ст.25). Комітет повинен збиратись не менше 2 разів в рік, кожного разу визначаючи місце наступної зустрічі (ст.26).

До повноважень Комітету входить виконання доручень Асамблеї, реалізовувати принципові рішення Асамблеї, виконувати будь-які інші функції, доручені Асамблеєю. Окрім цього, саме Комітет підготує порядок денний на кожну зустріч асамблеї (ст. 28).

Секретаріат складається з Генерального директора та технічного та адміністративного персоналу, який може знадобитись організації (ст. 30). Генеральний директор призначається Асамблеєю за поданням Виконавчого комітету на умовах, які встановлюються Асамблеєю. Генеральний директор, підкоряючись керівництву Комітету, є головною технічною та адміністративною посадовою особою організації (ст. 31). Основною функцією Генерального директора є складання та подання фінансових звітів до Комітету, а також призначення персоналу Секретаріату (ст. 34, 35).

Окрім постійно діючих органів при Організації можуть створюватись **комітети** та скликатись **конференції**. Комітети створюються для досягнення певних цілей, поставлених Асамблеєю, і є тимчасовим органом (кожного року

перерозглядається питання про необхідність існування такого комітету). Комітети можуть створюватись як за ініціативою Асамблеї, так і за пропозицією Генерального директора. Всесвітня асамблея охорони здоров'я або Виконавчий комітет можуть скликати місцеві, загальні, технічні або інші спеціальні конференції для розгляду будь-якого питання, яке відноситься до компетенції Організації.

Для кращої кооперації та вирішення питань, пов'язаних з охороною здоров'я, на базі ВООЗ було створено 6 регіональних бюро, між якими країни розподіляються за територіальним принципом. Так під керівництвом ВООЗ діють Африканське регіональне бюро, Американське регіональне бюро, Регіональне бюро для країн Південно-Східної Азії, Європейське регіональне бюро, Регіональне бюро для країн Східного Середземномор'я, Регіональне бюро для країн західної частини Тихого океану [9].

Згідно зі ст.2 Статуту ВООЗ основними функціями Організації є:

(А) діяти в якості керівного і координуючого органу в міжнародній роботі з охорони здоров'я;

(В) встановити і підтримувати ефективну співпрацю з Об'єднаними Націями, зі спеціалізованими установами, з урядовими установами з охорони здоров'я, з професійними групами і з іншими організаціями, які для цього виявляються придатними;

(С) допомагати урядам на їхнє прохання в зміцненні служб охорони здоров'я;

(D) надавати потрібну технічну допомогу і в екстрених випадках необхідну допомогу на прохання або за згодою відповідного уряду;

(Е) забезпечувати або сприяти забезпеченню на вимогу Об'єднаних Націй обслуговуванням необхідними для охорони здоров'я засобами спеціальних груп, як, наприклад, населення територій, які перебувають під опікою;

(F) забезпечити і підтримувати таке адміністративне і технічне обслуговування, включаючи епідеміологічне та статистичне, яке може знадобитися;

(G) заохочувати і розвивати роботу по боротьбі з епідемічними, ендемічними та іншими хворобами;

(H) у співпраці, де це є необхідним, з іншими спеціалізованими установами сприяти запобіганню нещасних випадків;

(I) у співпраці, де це буде потрібно, з іншими спеціалізованими установами сприяти поліпшенню харчування, житлових умов, санітарних умов, умов відпочинку, економічних умов або умов праці та інших гігієнічних умов навколишнього оточення;

(J) сприяти співробітництву між науковими і професійними групами, які беруть участь в розвитку справи охорони здоров'я;

(K) пропонувати прийняття конвенцій, угод і правил, робити рекомендації з питань міжнародної охорони здоров'я та виконувати ті обов'язки, які в зв'язку з цим можуть бути покладені на Організацію і які відповідають її цілям;

(L) сприяти розвитку охорони материнства і дитинства та вживати заходів, що сприяють здатності до гармонійного життя в мінливих загальних умовах середовища;

(M) заохочувати роботу в області психічного здоров'я, в особливості таку, яка має значення для гармонії людських відносин;

(N) заохочувати і проводити дослідження в області охорони здоров'я;

(O) сприяти поліпшенню стандартів навчання та підготовки в області охорони здоров'я, медицини та пов'язаних з ними професій;

(P) вивчати у співпраці з іншими спеціалізованими установами, коли це необхідно, адміністративні і соціальні питання, що впливають на практику охорони здоров'я та медичне обслуговування з точки зору їх превентивного і лікувального значення, включаючи госпітальне обслуговування та соціальне забезпечення, і представляти про це доповіді;

(Q) надавати інформацію, поради та допомогу в області охорони здоров'я;

(R) сприяти створенню у всіх країнах обізнаного в питаннях охорони здоров'я суспільства;

(S) встановлювати і в міру потреби переглядати міжнародну номенклатуру хвороб, причин смерті і практики суспільної охорони здоров'я;

(T) стандартизувати, де це необхідно, діагностичні процедури;

(U) розвивати, встановлювати і сприяти поширенню міжнародних стандартів для харчових, біологічних, фармацевтичних і аналогічних продуктів;

(V) взагалі вживати всіх необхідних заходів для досягнення цілей Організації.

Проаналізувавши функції Організації, зазначені в Статуті, їх можна поділити за **мандатами**, виходячи з характеру діяльності ВООЗ. Таким чином можна виділити:

- **Науковий мандат** – діяльність Організації у сфері наукових досліджень у медичній та біологічній галузях. Сюди ми можемо віднести пункти (J), (N), (P), (S);

- **Політичний мандат** – діяльність Організації у сфері міждержавної кооперації у сфері охорони здоров'я; побудови систем охорони здоров'я на національному рівні у всіх країнах, допомога та консультація держав під час формування політики у цій сфері на глобальному рівні. Ця діяльність проявляється під пунктами (A), (B), (C), (D), (E), (F), (G), (H), (I), (K), (U), (Q), (V);

- **Медичний мандат** – ВООЗ, як головна міжнародна установа у сфері охорони здоров'я уніфікує стандарти та створює єдині протоколи для медичної практики в країнах світу. Окрім цього вона створює Міжнародну класифікацію хвороб, яка діє у всьому світі. У медичній сфері ВООЗ здійснює функції зазначені у підпунктах (L), (M), (O), (R), (T).

РОЗДІЛ III. ВПЛИВ АКТИВ ВООЗ НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

3.1 Характеристика актив ВООЗ як джерела права

До однієї з форм діяльності ВООЗ є видання актив. За сферою дії вони є *внутрішні*, тобто такі що регулюють внутрішній порядок діяльності організації (сюди ми можемо віднести Правила процедури Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я від 1955, Положення про фінанси Всесвітньої організації охорони здоров'я від 1951 та інші) та *зовнішні*, які мають безпосередній вплив на членів Організації. Сюди можна віднести конвенції прийняті Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я.

Як зазначено у ст. 19 Статуту Асамблея охорони здоров'я має право приймати конвенції та угоди з будь-якого питання, яке входить до компетенції Організації. Для прийняття такого роду конвенцій та угод потрібно більшість в дві третини голосів Асамблеї охорони здоров'я, причому зазначені конвенції або угоди щодо кожного окремого члена Організації вступають в силу після прийняття їх згідно з порядком, передбаченому її конституційної процедури.

Ст. 20 Статуту закріплює процес затвердження Конвенції на національному рівні: «Кожен член зобов'язується в 18-місячний строк з дня прийняття Асамблеєю охорони здоров'я конвенції та угоди прийняти заходів до утвордження такої конвенції або угоди. Кожен член Генеральному директору провжиті ним заходи, а в разі неприйняття ним такої конвенції або угоди в зазначений термін повідомляє про причини неприйняття. У разі прийняття кожен член погоджується подавати щороку Генеральному директору доповідь відповідно до вимог глави XIV».

Після прийняття конвенції, зазвичай створюється Секретаріат, який контролює процес виконання норм акту. Так, після прийняття Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну, був створений Секретаріат – постійно діючий орган, основними завданнями якого є реалізація Конвенції та підтримка Сторін конвенції при виконанні ними своїх зобов'язань [12].

Окрім конвенцій, які мають більш нормативний характер, Організація також публікує рекомендації, норми яких не мають загальнообов'язкового характеру та які по своїй суті є нормами м'якого права (soft law).

3.2 Вплив актів Всесвітньої організації охорони здоров'я на українське законодавство

У ст. 49 Конституції України закріплено право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Відповідно до цієї статті, охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності [16].

Проте законодавство України у сфері охорони здоров'я є недосконалим. Такий висновок зробив Європейський суд з прав людини у своєму рішенні по справі «Арская проти України» у 2013 році та зобов'язав державу забезпечити належне регулювання охорони здоров'я в Україні [10].

Всесвітня організація охорони здоров'я вважає, що добре функціонуюча система охорони здоров'я повинна збалансовано реагувати на потреби та очікування населення щодо:

- покращення стану здоров'я окремих осіб, сімей і громад;
- захисту населення від загроз його здоров'ю;
- захисту людей від фінансових наслідків поганого здоров'я;
- забезпечення рівного доступу до допомоги орієнтованої на людину
- можливості людей брати участь у прийнятті рішень, що впливають на їх здоров'я і систему охорони здоров'я. [4]

Натхнення для вдосконалення законодавства у цій сфері законодавець черпає саме в актах ВООЗ. Таким чином, на даний момент сайті Верховної Ради

України опубліковано 25 нормативно-правових актів під авторством ВООЗ. Серед них є угоди Організації з іншими суб'єктами (наприклад, Угода між Організацією Об'єднаних Націй по промисловому розвитку та Всесвітньою організацією охорони здоров'я), акти, що регулюють внутрішню діяльність Організації (Положення про списки експертів-консультантів та комітети експертів, Права та обов'язки асоційованих членів Організації та інших територій), а також конвенції, ратифіковані Україною. Вони і є об'єктом дослідження у цьому підрозділі.

На офіційному веб-сайті законодавця закріплено 5 міжнародних актів (включаючи міжнародні договори), прийнятих під егідою ВООЗ, які мають вагомий вплив на формування політики у сфері охорони здоров'я в Україні:

- Статут (Конституція) Всесвітньої організації охорони здоров'я (1946 р.) [22];
- Паризька хартія боротьби з раком (2000 р.) [20];
- Рамкова Конвенція ВООЗ із боротьби проти тютюну (2003 р.) [21];
- Міжнародні медико-санітарні правила (2005 р.) [18];
- Належна аптечна практика: Стандарти якості аптечних послуг (2011 р.) [19].

Проаналізувавши структуру сайту Верховної Ради України, було виявлено, що ці документи мають пов'язані документи з числа національного законодавства. Дані акти з пов'язаними з ними документами закріплені у Додатку 1. Ці акти ВООЗ були базисом для створення відповідних нормативно-правових актів в українському законодавстві.

3.3 Відображення м'якого права ВООЗ в українському законодавстві

Сьогодні стосовно розуміння та використання міжнародного м'якого права, його юридичної сили та місця серед інших джерел права виникають безліч суперечок серед науковців та юристів.

Пропоную розглянути кілька поглядів на визначення м'якого права деяких дослідників.

Р.Р. Бекстер виділяє кілька категорій актів, які він відносить до «м'якого права»:

- 1) pactum de contrahendo, тобто норми закріплені у міжнародних договорах, які будуть уточнюватись у майбутніх угодах;
- 2) «несамовиконувані» положення міжнародного договору, які наберуть юридичної сили лише після прийняття нового акту;
- 3) програмні положення договорів – тобто положення-цілі, які не створюють правових обов'язків;
- 4) декларації, заключні акти, резолюції та інші форми вираження згоди, котрі тим чи іншим чином можуть впливати на поведінку суб'єктів міжнародного права, навіть при тому, що їх норми не є обов'язковими до виконання. [1, с.549-566]

На думку Хартмута Хілленберга, акти м'якого права є загальнообов'язковими, адже вони мають юридичну природу, і можуть породжувати правові наслідки. До актів «м'якого права» він відносить: 1) міжнародні угоди, укладені в формі, відмінній від типового міжнародного договору, тому на них не поширюється дія Віденської конвенції про міжнародні договори; проте вони мають значний вплив на міжнародні відносини; 2) резолюції міжнародних організацій. [2, с. 505]

Як вважає К. Чинкін, «м'яке право» слід, взагалі, поділяти на дві категорії: «правове м'яке право» та «неправове м'яке право». Автор розуміє під «правовим м'яким правом» міжнародні договори, які містять лише слабкі зобов'язання, а під «неправовим м'яким правом» – резолюції та кодекси поведінки, складені та прийняті міжнародними та регіональними організаціями, які не мають обов'язкової сили та виконуються добровільно, і навіть заяви приватних осіб, які спрямовані на формування міжнародних принципів. [4, с. 58]

Підсумовуючи вищесказане можна дійти до виділення чотирьох аспектів, які підкреслюють важливість міжнародного м'якого права.

По-перше, м'яке право, як правило, виражає загальні очікування щодо поведінки у міжнародних відносинах, оскільки воно часто формується або

виникає в рамках міжнародних організацій. По-друге, м'яке право створюється суб'єктами міжнародного права - на відміну від комерційних звичаїв та правил, таких як кодекси поведінки, встановлені приватними організаціями чи компаніями. По-третє, норми м'якого права не пройшли - або не повністю - пройшли всі етапи процедур, передбачених для міжнародної правотворчості; вони не впливають із формального джерела права і, таким чином, не мають обов'язкової юридичної сили. По-четверте, м'яке право, незважаючи на юридичною необов'язковістю, характеризується певною близькістю до закону, і насамперед його здатністю виробляти певні правові наслідки.

Крім того, м'яке законодавство є дуже важливим для країн, що розвиваються, та для країн, які починають будувати свою політику в різних сферах. Чому країни, що розвиваються? Системи в розвинених країнах ефективні, іноді вони потребують певних виправлень або оновлень відповідно до потреб людей або часу. Такі країни самі визначають, які саме виправлення потребують у своїх системах.

У правилах та рекомендаціях міжнародних організацій описана «досконала» модель політики чи систем, яка є метою кожної країни, що розвивається. Окрім мети, вони описують кроки, які могли б допомогти їм збагатити цю мету.

Крім того, м'яке законодавство є більш гнучким: країни можуть вибрати, як реалізувати ці норми, які були б кращими та ефективнішими в їхній ситуації. Великою перевагою є й те, що відповідальності за невиконання м'якого права країни не несуть. Отже, країни є більш вільними у використанні м'якого права.

Як написано в ст. 2 Конституції ВООЗ "Для досягнення своєї мети, до функцій Організації відноситься: [...] (К) пропонування конвенцій, угод та постанов, надання рекомендацій стосовно міжнародних питань охорони здоров'я та виконують такі обов'язки, які можуть бути покладені таким чином на Організацію і відповідають її цілі». Згідно із загальним розумінням м'якого права, рекомендації ВООЗ не є обов'язковими до виконання.

Дуже часто під час аналізу законодавства України чи актів судової установи я зустрічалась з такою фразою «... згідно рекомендацій ВООЗ...» без посилання на конкретні норми ВООЗ. Таким чином, було прийнято рішення про контекстуальний аналіз норм ВООЗ та відповідних їм українських правових актів.

Як зазначає ВООЗ, розробка глобальних настанов, які ґрунтуються на належних доказах, є однією з основних функцій ВООЗ. Рекомендації, які можуть вплинути на політику охорони здоров'я або клінічні втручання, вважаються настановами для досягнення цілей ВООЗ.

На сайті ВООЗ усі рекомендації розділяються за темами: «Антимікробна стійкість», «Здоров'я дитини», «Інфекційні захворювання», «Охорона навколишнього середовища», «ВІЛ / СНІД», «Системи охорони здоров'я», «Малярія», «Материнське, репродуктивне здоров'я та здоров'я жінок», «Психічне здоров'я та наркоманія», «Забуті тропічні захворювання», «Неінфекційні захворювання», «Харчування», «Безпека пацієнта», «Надзвичайні ситуації у сфері охорони здоров'я», «Туберкульоз». [5]

Для контекстуального аналізу був використаний посібник ВООЗ з клінічними рекомендаціями та рекомендаціями у побудові політики у цій сфері «Відповідь на насильство зі сторони сексуального партнера та сексуальне насильство над жінками» від 2013. [6] Оскільки на початку 2019 вступили в силу зміни до Кримінального кодексу України у Розділі IV «Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи», актуальність посібника ВООЗ є беззаперечною.[17] Тому був зроблений контекстуальний аналіз норм Розділу IV Кримінального кодексу України та інших, суміжних за тематикою, актів та відповідної рекомендації ВООЗ. Результати порівняння можна знайти у Додатку 2.

ВИСНОВКИ

Жодна країна не може існувати ізольовано, без будь-яких міжнародних зв'язків. Міжнародна організація є стабільною формою багатосторонніх міжнародних відносин і на даному етапі історії людства є інститутом, який формує норми міжнародного права. Хоча акти міжнародних організацій не були вказані серед джерел міжнародного права в ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН, сьогодні їх можна віднести до джерел, враховуючи роль, яку вони відіграють у регулюванні міждержавних відносин.

Крім цього, варто враховувати на такі особливості, як різноманітність, спеціалізованість, динамічність та їхню здатність пристосовуватися до будь-яких умов, акти міжнародних організацій часто впливають на національні правові системи різних країн.

Всесвітня організація охорони здоров'я є однією із центральних фігур на міжнародній арені у сфері охорони здоров'я і сприяє її розвитку в напрямках науки, політики і медицини.

Як будь-яка інша міжнародна організація, ВООЗ видає акти, які регулюють відносини як всередині самої організації (внутрішні), так і такі, які мають безпосередній вплив на членів організації, в тому числі і на Україну. Так, в українське законодавство включено 5 актів ВООЗ (Статут (Конституція) Всесвітньої організації охорони здоров'я (1946 р.), Паризька хартія боротьби з раком (2000 р.), Рамкова Конвенція ВООЗ із боротьби проти тютюну (2003 р.), Міжнародні медико-санітарні правила (2005 р.), Належна аптечна практика: Стандарти якості аптечних послуг (2011 р.)), які стали базисом для створення багатьох законів і підзаконних актів.

З кожним роком серед науковців виникає все більше дискусій стосовно розуміння та використання «soft law» та його роль серед інших джерел права. Відповідно до пункту (К) ст.2 Статуту ВООЗ, Організація вправі подавати рекомендації стосовно міжнародних питань охорони здоров'я.

В українському законодавстві та в актах судових органів (особливо часто в кримінальному судочинстві) можна зустріти фразу «... згідно рекомендацій

ВООЗ...» без вказівки на конкретні норми ВООЗ. Тому під час дослідження було зроблений порівняльний аналіз норм рекомендації ВООЗ та норм кримінального законодавства України. Результати показали, що у Кримінальному кодексі України є норми і визначення, які по змісту подібні до тих, що закріплені в акті м'якого права ВООЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Baxter R. International Law in “Her Infinite Variety” / R. Baxter // The International and Comparative Law Quarterly. – Vol. 29. – № 4. – 1980. – P. 549 – 566.
2. Chinkin C. The Challenge of Soft Law: Development and Change in International Law / C. Chinkin // International and Comparative Law Quarterly. – Vol. 38. – 1989. – P.50 – 66.
3. Hillgenberg H. A Fresh Look At Soft Law / H. Hillgenberg // European Journal of International Law. – 1999. – Vol.10. – №. 3. – P. 499 – 515.
4. Key components of a well functioning health system [Електронний ресурс] // Всесвітня організація охорони здоров'я. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: https://www.who.int/healthsystems/EN_HSSkeycomponents.pdf?ua=1.
5. Lobel O. THE RENEW DEAL: THE FALL OF REGULATION AND THE RISE OF GOVERNANCE IN CONTEMPORARY LEGAL THOUGHT / Orly Lobel. – San-Diego, 2004. – С. 262-390 – (Minnesota Law Review).
6. Responding to intimate partner violence and sexual violence against women WHO clinical and policy guidelines [Електронний ресурс] // WHO. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/9789241548595/en/>.
7. Tallberg J. The Legitimacy and Legitimation of International Organizations: Introduction and Framework [Електронний ресурс] / J. Tallberg, M. Zurn. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/320621064_The_Legitimacy_and_Legitimation_of_International_Organizations_Introduction_and_Framework.
8. WHO guidelines approved by the Guidelines Review Committee [Електронний ресурс] // Всесвітня організація охорони здоров'я – Режим доступу до ресурсу: <https://www.who.int/publications/guidelines/en/>.
9. WHO Regional Offices [Електронний ресурс] // WHO – Режим доступу до ресурсу: <https://www.who.int/about/who-we-are/regional-offices>.

10. Арская проти України [Електронний ресурс] // Європейський Суд з прав людини. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://cons.parus.ua/map/doc/0958509BB6/Sprava-Arskaya-proti-Ukrayini.html>.

11. Морозов Г. И. Международные организации. Некоторые проблемы теории / Г. И. Морозов. – 2-е изд. – Москва : Мысль, 1974. – 332 с.

12. Секретариат Конвенции [Електронний ресурс] // Всемирная организация здравоохранения – Режим доступу до ресурсу: <https://www.who.int/fctc/secretariat/ru/>.

13. Теория международного права / Тункин Г.И.; Под общ. ред.: Шестаков Л.Н. - М.: Зерцало, Зерцало, 2000. - 416 с.

14. Циганкова Т. М. Міжнародні організації: навч. Посібник / Т. М. Циганкова, Т. Ф. Гордєєва. – К. : КНЕУ, 2001. – 340 с.

15. Черненко З. С. ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА НАЦІОНАЛЬНІ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я / З. С. Черненко. // Європейські перспективи. – 2015. – №1. – С. 200–206.

Нормативно-правові акти

16. Конституція України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1996. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

17. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

18. Міжнародні медико-санітарні правила [Електронний ресурс] // Всесвітня організація охорони здоров'я. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_007.

19. Належна аптечна практика: Стандарти якості аптечних послуг (Спільна настанова МФФ/ВООЗ з НАП) [Електронний ресурс] // Всесвітня організація охорони здоров'я. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_009.

20. Паризька хартія боротьби з раком [Електронний ресурс] // Всесвітня організація охорони здоров'я. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_h07.

21. Рамкова конвенція ВООЗ із боротьби проти тютюну [Електронний ресурс] // Всесвітня організація охорони здоров'я. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_001.

22. Статут (Конституція) Всесвітньої організації охорони здоров'я [Електронний ресурс] // Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1946. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_599.

23. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду [Електронний ресурс] // Організація Об'єднаних Націй. – 1945. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

ДОДАТКИ

Додаток 1: Посилання на акти ВООЗ в українському законодавстві

ОРГАНІЗАЦІЯ/КРАЇНА	ВИДАВНИК	НАЗВА АКТУ	ВИД ДОКУМЕНТУ	ТЕМА	ЦИТАТА	ПОСИЛАННЯ
ВООЗ	ВООЗ	Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я	Міжнародний акт	Основа	Ст. 1 «Метою Всесвітньої організації охорони здоров'я, є досягнення всіма народами можливо вищого рівня здоров'я.»	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_599
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності N 2 "Звіт про окремі інфекції та паразитарні захворювання за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0526-09
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження форм звітності з інфекційних і паразитарних захворювань, щеплень проти окремих інфекційних хвороб та інструкцій щодо їх заповнення	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0525-09
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження форми квартальної звітності N 21-а "Звіт про медичну допомогу роділлям (породіллям), новонародженим та дітям першого року життя за __ квартал 20__ року" та Інструкції щодо її заповнення	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1019-07
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності N 14 "Звіт про причини інвалідності,	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1013-07

		показання до медичної, професійної і соціальної реабілітації за 20__ рік"				
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності № 20 «Звіт юридичної особи незалежно від її організаційно-правової форми та фізичної особи - підприємця, які провадять господарську діяльність із медичної практики, за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1018-07
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності N 13 "Звіт про штучне переривання вагітності за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1012-07
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності N 12 "Звіт про захворювання, зареєстровані у хворих, які проживають у районі обслуговування лікувально-профілактичного закладу, за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1011-07
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності N 11 "Звіт про захворювання осіб з розладами психіки та поведінки через уживання психоактивних речовин за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-07
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження форм звітності з питань охорони	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1009-07

	здоров'я України	здоров'я та інструкцій щодо їхнього заповнення				
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності № 19 "Звіт про дітей з інвалідністю віком до 18 років за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-07
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності N 16 "Звіт про захворювання та причини інвалідності й смерті населення, що підлягає включенню у Державний реєстр України осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1015-07
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності N 9 "Звіт про захворювання, які передаються переважно статевим шляхом, грибкові шкірні хвороби та коросту за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-06
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження Форм звітності та інструкцій щодо їхнього заповнення (Форми N 7, N 9)	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0493-06
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Порядок реєстрації живонароджених і мертвонароджених	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0428-06

Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження форми звітності N 8 "Звіт про захворювання на активний туберкульоз" та Інструкції щодо її заповнення	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0695-05
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу	Підзаконний акт	Класифікація		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0528282-01
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження форм галузевої статистичної звітності закладів охорони здоров'я України	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0102282-99
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Інструкція щодо заповнення форми звітності N 25 "Звіт будинку дитини за 20__ рік"	Підзаконний акт	Звітування		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1022-07
ВООЗ	ВООЗ	Належна аптечна практика: Стандарти якості аптечних послуг	Міжнародний акт	Про надання послуг у сфері медицини	Місія аптечної практики полягає у зміцненні здоров'я та допомозі пацієнтам, які мають проблеми зі здоров'ям, для найкращого використання медикаментів.	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_009
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про настанову ВООЗ та МФФ "Належна аптечна практика: Стандарти якості	Підзаконний акт	Про надання послуг у сфері медицини		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0455282-13

		аптечних послуг"				
ВООЗ	ВООЗ	Міжнародні медико- санітарні правила	Міжнарод ний акт	Охорона здоров'я на глобально му рівні	Ст. 2 «Мета і сфера застосування цих Правил складаються в запобігання міжнародног о поширення хвороб, оберігання від них, боротьбі з ними і прийнятті заходів у відповідь на рівні суспільної охорони здоров'я, які співмірні з ризиками для здоров'я населення і обмежені ними і які не створюють зайвих перешкод для міжнародних перевезень і торгівлі.»	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_007
Україна	Міністерст во охорони здоров'я України	Про призначення Національного координатора з питань Міжнародних медико- санітарних правил	Підзаконни й акт	Охорона здоров'я на національн ому рівні		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0358282-10
Україна	Міністерст во охорони здоров'я України	Про затвердження Методичних рекомендацій з проведення деконтамінації постраждалих внаслідок дії хімічних, радіаційних чинників та біологічних агентів	Підзаконни й акт	Охорона здоров'я на національн ому рівні		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0322282-11
Україна	Міністерст во охорони здоров'я України	Про утворення Експертної групи Міністерства охорони здоров'я України з питань Міжнародних	Підзаконни й акт	Охорона здоров'я на національн ому рівні		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0503282-14

		медико-санітарних правил				
Україна	Державна санітарно-епідеміологічна служба України	Про посилення державного санітарно-епідеміологічного нагляду у зв'язку з ускладненням епідемічної ситуації щодо хвороби, викликаной вірусом Ебола (ХВВЕ) у західно-африканських країнах, і можливістю її поширення у світі	Підзаконний акт	Охорона здоров'я на національному рівні		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0012834-14
Україна	Державна санітарно-епідеміологічна служба України	Про організацію санітарного контролю суден у портах	Підзаконний акт	Охорона здоров'я на національному рівні		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0018834-16
Україна	Державна санітарно-епідеміологічна служба України	Про затвердження Плану заходів щодо попередження завезення та розповсюдження на території України хвороби, викликаной вірусом Зіка	Підзаконний акт	Охорона здоров'я на національному рівні		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0032834-16
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про реалізацію рішення колегії МОЗ України від 20 квітня 2011 року "Про підсумки діяльності галузі охорони здоров'я України у 2010 році. Реалізація Програми економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава"	Підзаконний акт	Охорона здоров'я на національному рівні		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0398282-11

Україна	Кабінет Міністрів України	Про затвердження Правил санітарної охорони території України	Підзаконний акт	Охорона здоров'я на національному рівні		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/893-2011-%D0%BF
ВООЗ	ВООЗ	Рамкова Конвенція ВООЗ із боротьби проти тютюну	Міжнародний акт	Охорона здоров'я на глобальному рівні (контроль над споживанням тютюну)	Ст. 3 «Мета цієї Конвенції та її протоколів полягає в захисті нинішнього та прийдешніх поколінь від руйнівних наслідків для здоров'я людей, а також соціальних, екологічних і економічних наслідків споживання тютюну й впливу тютюнового диму за допомогою забезпечення відповідних рамок для заходів боротьби проти тютюну, що підлягають здійсненню Сторонами на національному, регіональному й міжнародному рівнях, для того щоб постійно та істотно скорочувати поширеність уживання тютюну й впливу тютюнового диму.	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_001
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження Комплексного плану "Профілактика та подолання	Підзаконний акт	Контроль за споживанням тютюну		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0311282-05

		тютюнокуріння в Україні на 2005-2010 роки"				
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Щодо застосування Закону України "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення"	Підзаконний акт	Контроль за споживанням тютюну		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3601282-13
Україна	Кабінет Міністрів України	Про схвалення Стратегії у сфері протидії незаконному виробництву та обігу тютюнових виробів на період до 2021 року	Підзаконний акт	Контроль за споживанням тютюну		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/570-2017-%D1%80
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження Методичних рекомендацій для медичних працівників закладів охорони здоров'я з надання лікувально-профілактичної допомоги особам, які бажають позбутися залежності від тютюну	Підзаконний акт	Контроль за споживанням тютюну		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0746282-12
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження Переліку шкідливих для здоров'я людини речовин, що входять до складу тютюнових виробів та виділяються з тютюновим димом під час їх куріння	Підзаконний акт	Контроль за споживанням тютюну		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0391-11
Україна	Кабінет Міністрів України	Про схвалення Концепції Державної цільової	Підзаконний акт	Контроль за		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2008-%D1%80

		соціальної програми зменшення шкідливого впливу тютюну на здоров'я населення на 2008-2012 роки		споживанн ям тютюну		
Україна	Верховна Рада України	Про ратифікацію Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну	Закон	Контроль за споживанн ям тютюну		https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3534-15
ВООЗ	ВООЗ	Паризька хартія боротьби з раком	Міжнародний акт	Охорона здоров'я на глобальному рівні	Ст.1 «Права хворого на рак є правами людини. Сучасний еволюційний рух, спрямований на визначення та прийняття прав хворих на рак, є необхідним для визнання та захисту цінності та гідності хворих на рак в усьому світі.»	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_h07
Україна	Верховна Рада України	Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року	Закон	Регулювання протидії онкологічним захворюванням	Метою цієї Програми є підвищення ефективності впровадження загальнодержавних заходів щодо попередження злоякісних новоутворень, підвищення якості профілактики раку, доступність медичної допомоги для онкохворих, підвищення показника одужання, зниження рівня смертності для	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1794-17

					онкохворих, які помирають протягом року після встановлення діагнозу, та смертність від злоякісних новоутворень деяких локалізацій (рак молочної залози, шийки матки, простати) .	
Україна	Міністерство охорони здоров'я України	Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації паліативної медичної допомоги при хронічному больовому синдромі	Підзаконний акт	Регулювання протидії онкологічним захворюванням		https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0311282-12

Додаток 2. Порівняння норм м'якого права ВООЗ та українського законодавства

Рекомендація ВООЗ				Норми українського законодавства				Коментар
Назва	Рік	Головна ідея	Цитата	Назва	Рік	Цитата	Ст.	
Відповідь на насильство зі сторони сексуального партнера та сексуальне насильство над жінками (Responding to intimate partner violence and sexual violence against women: WHO clinical and policy guidelines)	2013	Посібник заснований на систематичном у огляді доказів та охоплюють: виявлення та клінічна допомога щодо насильства в інтимному середовищі; клінічна допомога щодо сексуального насильства; тренінг, пов'язаний з насильством інтимного партнера та сексуальним нападом на жінок; політичні та програмні підходи до надання послуг; обов'язкове повідомлення про насильство в інтимному середовищі	"Допомагаючи жінкам відчувати більший контроль над своїм життям і здатність приймати рішення стосовно свого майбутнього"	Кримінальний кодекс України	2001	Вчинення дій сексуального характеру [...]без добровільної згоди потерпілої особи (згвалтування) - карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.	Ст.152, ч.1	До 11 січня 2019 року в українському законодавстві стосовно злочинів сексуального характеру дотримувалась концепція «незгоди», це означає, що вчинок сексуального характеру розглядався як згвалтування лише після того, як жертва скаже «Ні».
			"Інтимний партнер: чоловік, співмешканець, хлопець чи коханець, або колишній чоловік, колишній партнер, колишній хлопець чи колишній коханець".	Кримінальний кодекс України	2001	Згвалтування, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 153-155 цього Кодексу, або вчинення таких діянь щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах [...]	Ст. 152, ч. 2	У попередній редакції не згадувалося жодного виду сексуального насильства, вчиненого у подружжі (або колишнього), була лише норма стосовно повторно або раніше вчиненого.
			"Сексуальне насильство: будь-який сексуальний акт, спроба отримати сексуальний акт, небажані сексуальні коментарі, або дії, тим чи іншим чином спрямовані проти сексуальності людини, використовуючи	Кримінальний кодекс України	2001	Сексуальне насильство, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 152, 154, 155 цього Кодексу, або вчинення таких діянь щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, або щодо особи у зв'язку з виконанням цією особою службового,	Ст.153, ч.2	Стаття стосовно сексуального насильства була додана нещодавно. До цього терміну «сексуальне насильство» в українському законодавстві не було.

			и примус будь-якою особою, незалежно від їх стосунків до жертви, включаючи, але не обмежуючись цим, будинок та роботу"			професійного або громадського обов'язку, або щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності		
			Сексуальне насильство: Підкатегорія сексуального насильства, яке, як правило, включає використання фізичної чи іншої сили для отримання або спроби сексуального проникнення. Він включає зґвалтування, визначене як фізично вимушене або іншим чином примусове проникнення вульви або заднього проходу пенісом, іншою частиною тіла або предметом, хоча юридичне визначення зґвалтування може бути різним і, в деяких випадках, також може включати пероральне проникнення.	Кримінальний кодекс України	2001	Вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи (зґвалтування)	Ст. 152, ч.1	До внесення змін було: зґвалтування, тобто статевий акт, поєднаний із насильством, погрозами насильства, або вчинений, скориставшись безсилим станом жертви
			надання практичної турботи та підтримки, що відповідає стану занепокоєння жінки, але не втручається в її самостійність, слухання без жодного тиску на неї відповісти чи розголошення інформації, запропонувати комфорт і допомогти полегшити або зменшити її тривожність, пропонуючи інформацію та допомагаючи їй зв'язатися з службами	Наказ МОЗ ПРОЦЕДУРА щодо проведення та документування результатів медичного огляду жертв домашнього насильства або осіб, які, можливо, постраждали від домашнього насильства та надання їм медичної допомоги	2019	"розмова з людиною повинна бути спокійною, поведінка медичного працівника повинна призводити до довіри потерпілого. Під час розмови ви повинні дати можливість постраждалій особі виговоритись. Слід спрямовувати чи задавати прямі запитання щодо насильства".	-	Посібник ВООЗ здебільшого присвячений моральній підтримці жертв насильства, тоді як український акт стосується медичних практичних питань (але є норми, що стосуються моральної підтримки)

			підтримки та соціальними службами					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми. На даний момент в Україні активно проходить процес реформації системи охорони здоров'я на всіх рівнях. Для такого масштабного перетворення системи потрібно не лише аналізувати помилки попередників, але й використовувати світовий досвід. ВООЗ – є сховищем аналітики такого досвіду.

Подальший вплив ВООЗ на українську систему охорони здоров'я є беззаперечним, оскільки рекомендації Організації будуть цінним джерелом інформації для побудови маршруту до досягнення основної мети будь-якої системи охорони здоров'я – досягнення можливого найвищого рівня здоров'я усього населення. Основою для побудови будь-якої політики у публічній сфері є законодавство. Відповідно, ВООЗ активно впливатиме на законодавство України у цій сфері.

Хоча Україна стала членом Організації ще у 1948 році, активна співпраця розпочалась лише після здобуття незалежності. Відповідно за 28 років ВООЗ не могла не залишити сліду в українському законодавстві.

Метою даного дослідження є визначення впливу актів Всесвітньої організації охорони здоров'я (зокрема актів м'якого права) на законодавство України.

Завданнями роботи є:

- Визначити роль актів міжнародних організацій у сучасному правовому механізмі;
- З'ясувати вплив актів міжнародних організацій на національні правові системи;
- Визначити роль Всесвітньої організації охорони здоров'я як головної міжнародної установи у сфері забезпечення охорони здоров'я населенню усіх країн світу;
- Надати характеристику актам ВООЗ як джерелу права;
- Дослідити вплив актів ВООЗ на українське законодавство

- Проаналізувати застосування м'якого права ВООЗ в українському законодавстві.

Предметом дослідження є вплив актів ВООЗ на українське законодавство.

Об'єктом дослідження є з'ясування ролі ВООЗ як спеціалізованої міжнародної організації у сфері охорони здоров'я та її вплив при побудові національних правових систем на національних систем охорони здоров'я.

Під час написання наукової роботи використовувались *праці* Бекстера Р., Лобель О., Морозова Г., Циганкової Т., Черненко З. та інших.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що в ній вперше досліджується вплив актів ВООЗ на формування норм національного законодавства, а також робиться теоретичний аналіз м'якого права ВООЗ та його вплив на побудову національної правової системи.

Методологія:

Під час дослідження використовувались загально-науковий метод, також використовувались такі теоретичні методи, як узагальнення (теоретична інформація про міжнародні організації та їхні акти), аналізу (визначення структури ВООЗ та її функцій), порівняльний метод (для порівняння актів ВООЗ та відповідних актів українського законодавства).

Робота складається зі вступу, у якому визначено актуальність теми, вказано предмет дослідження, зроблено аналіз використаної літератури, визначено мету і завдання роботи; Розділу I, в якому визначено основні теоретичні засади розуміння актів міжнародних організацій як джерела права (Підрозділ 1.1) та вплив цих актів на формування національних правових систем (Підрозділ 1.2); Розділу II, в якому надається характеристика Всесвітньої організації охорони здоров'я, її функцій та структурних органів; Розділу III, в якому надається характеристика актів ВООЗ як джерела права (Підрозділ 3.1), з'ясовується вплив актів ВООЗ на українське законодавство (Підрозділ 3.2) та досліджується вплив м'якого права ВООЗ в українських нормативно-правових актах (Підрозділ 3.3). Також в структуру роботи входять Додатки, в яких

систематизуються результати дослідження. Робота завершується висновком, в якому зазначаються основні тези, які зазначаються в основному тексті дослідження. Також в кінці роботи міститься список використаних джерел, в яких зазначено всі матеріали, які використовувались під час написання самої роботи.